

Nullipar gebelerde trimesterlere göre cinsel işlevin değerlendirilmesi

Assessment of sexual function in nulliparous pregnant by trimester

Esra Kenger Şen¹ Ergül Aslan²

¹ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul Şişli Hamidiye Etfal Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi
İstanbul, Türkiye

² İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi İstanbul, Türkiye

ÖZ

Amaç: Bu çalışma nullipar gebelerde her üç trimesterde cinsel işlevi değerlendirmek amacı ile tanımlayıcı ve prospektif olarak yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma İstanbul ilindeki bir hastanenin Gebe Polikliniği'nde Temmuz 2019-Temmuz 2020 tarihleri arasında başvuran 256 nullipar gebe ile yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında "Gebe Bilgi Formu", "Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi (KCFİ)" ve "Kadın Cinsel Memnuniyet Ölçeği (KCMÖ)" kullanılmıştır. Nullipar gebelerle birinci, ikinci ve üçüncü trimesterde toplam 3 kez yüz yüze görüşme ile veriler toplanmıştır. Veri toplama formu gebeler tarafından doldurulmuş ve bir istatistik paket programında analizi yapılmıştır.

Bulgular: Gebelerin ortalama yaşı $26,82 \pm 5,36$ olup, %62,9'u ev hanımı ve %59,8'inde aile geliri giderine denktir. Kadınların gebelik döneminde cinsel yaşamlarının olumsuz etkilendiği belirlendi. Her üç trimesterde KCFİ puanı sırası ile $20,36 \pm 10,19$, $22,04 \pm 11,32$ ve $9,94 \pm 10,41$ idi. KCMÖ puanı sırası ile $56,30 \pm 8,51$, $59,86 \pm 8,0$ ve $45,15 \pm 8,2$ idi. KCFİ ve KCMÖ puanlarında ikinci trimesterde hafif bir artış görülse de üçüncü trimesterde belirgin bir azalma yaşandığı belirlendi. Gebelik döneminde her üç trimesterde de cinsel işlevlerde azalma yaşandığı tespit edildi. KCFİ toplam puan kesme noktası 26,55'in altında olup, cinsel işlevlerde azalma yaşayanların oranı trimesterlere göre sırası ile %60,28, %64,74 ve %90,88 olarak saptandı. KCFİ ve KCMÖ arasında yapılan korelasyon analizinde her üç trimesterde de pozitif yönde, yüksek derecede ve anlamlı ilişki saptandı. Gebelerin yaş, öğrenim düzeyi, ekonomik durumu, eşinin yaşı ve öğrenim düzeyi ile KCFİ ve KCMÖ arasında ilişki olduğu görüldü.

Sonuç: Üçüncü trimesterde çok daha belirgin olmak üzere, gebeliğin her üç trimesterinde de kadın cinsel işlevlerinin ve cinsel memnuniyetinin olumsuz yönde etkilendiği görüldü.

Anahtar Sözcükler: Gebelik, trimester, cinsel işlev, cinsel memnuniyet

ABSTRACT

Aim: This study was conducted descriptively and prospectively in order to evaluate sexual function and satisfaction in all three trimesters of nulliparous pregnant women.

Materials and Methods: The study was conducted with 256 pregnant who applied between July 2019-July 2020 in the Pregnancy Outpatient Clinic of a hospital in Istanbul. Pregnant Information Form, Female Sexual Function Index (FSFI) and Sexual Satisfaction Scale for Women (SSS-W) were used for data collection. The data were collected with face-to-face interviews with pregnant in 1st, 2nd and 3rd trimesters for 3 times in total.

Results: The average age of pregnant is $26,82 \pm 5,36$, 62,9% of them are housewives and in 59,8% of them family income is equal to family expenses. It was determined that the sexual life of women during pregnancy was negatively affected.

Sorumlu yazar: Ergül Aslan

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi İstanbul, Türkiye

E-posta: ergul34tr@hotmail.com

Başvuru tarihi: 15.03.2025

Kabul tarihi: 06.08.2025

The FSFI scores in all three trimesters were $20,36 \pm 10,19$, $22,04 \pm 11,32$ and $9,94 \pm 10,41$, respectively. The SSS-W scores were $56,30 \pm 8,51$, $59,86 \pm 8,0$ and $45,15 \pm 8,2$, respectively. Although there was a slight increase in FSFI and SSS-W scores in the second trimester, it was determined that there was a significant decrease in the third trimester. It was found that sexual dysfunction was experienced in all three trimesters during pregnancy. The total score cut-off point for FSFI was below 26,55 and the rate of sexual dysfunction was 60,28%, 64,74% and 90,88%, respectively, according to trimesters. In the correlation analysis performed between FSFI and SSS-W, a positive, high degree and significant relationship was found in all three trimesters.

Conclusion: It was observed that female sexual functions and sexual satisfaction were negatively affected in all three trimesters of pregnancy, more prominently in the third trimester.

Keywords: Pregnancy, trimester, sexual function, sexual satisfaction

GİRİŞ

Gebelik, kadın için fiziksel ve psikolojik değişim dönemidir. Yaşanan bu değişimler ve sosyal, kültürel, duygusal etkiler ile birlikte gebelik dönemi boyunca cinsel işlev ve memnuniyet etkilenmektedir. Cinsel davranış gebelik haftası ilerledikçe değişmektedir (1). Birinci trimesterde cinsel istek ve uyarımda farklılıklar olsa da libidonun azalmasına bağlı olarak cinsel işlevlerde ve memnuniyette azalma yaşanır. Fetüse zarar verme ve abortus korkusu libidoyu etkilemektedir. İkinci trimesterde kadının gebeliğin fiziksel değişikliklerine uyum sağladığı, cinsel aktivite için de en uygun zamandır. Üçüncü trimesterde ise fiziksel sorunlar ve ağrılar uterusun büyümesine paralel bir şekilde artar ve cinsel ilişki daha zor ve daha seyrek bir hal alır (2,3).

GEREÇ ve YÖNTEM

Çalışma nullipar gebelerde her üç trimesterde cinsel işlevi değerlendirmek amacı ile tanımlayıcı ve prospektif olarak yapılmıştır. Çalışmanın örneklemine; çalışmaya katılmayı kabul eden, kronik hastalığı ve riskli gebeliği olmayan, ilk trimesterdeki nullipar 256 gebe alınmıştır. Veriler bir eğitim araştırma hastanesinin gebe polikliniğinde yüz yüze yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında Gebe Bilgi Formu, Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi (KCFİ) ve Kadın Cinsel Memnuniyet Ölçeği (KCMÖ) kullanılmıştır. Katılımcılar ile her üç trimesterde, her iki görüşme arasında en az 6 hafta olacak şekilde toplam üç görüşme yapılmıştır. Araştırma soruları; Gebelikte trimesterlere göre kadın cinsel işlevleri farklı mıdır? Gebelikte trimesterlere göre kadın cinsel memnuniyeti farklı mıdır? Veri toplama formu gebeler tarafından doldurulmuş ve bir istatistik paket programında analizi yapılmıştır.

BULGULAR

Gebelerin yaş ortalaması $26,82 \pm 5,36$, %62,9'u ev hanımı ve %59,8'inde aile geliri giderine denktir. Gebelerin %39,1'i ilköğretim düzeyinde eğitim almıştır ve %81,6'sı çekirdek ailede yaşamaktadır. Kadınlarının eşinin yaş ortalaması $30,26 \pm 6,21$ 'dir. Gebelerin %54,7'si cinsel yaşamının olumsuz etkilendiğini ve bunun nedeni olarak ta; en sıklıkla bulantı-kusma, cinsel isteksizlik, duygusal değişiklik, fiziksel rahatsızlık, meme hassasiyeti, eşin verdiği olumsuz tepkiler olduğunu belirtmiştir.

Tablo 1. Gebelerde KCFİ Puanlarının Trimesterlere Göre Dağılımı (n=256)

	Birinci Trimester		İkinci Trimester		Üçüncü Trimester		Kruskal Wallis Testi	X ²	*p
Alt Boyut	Ort+SS	Min-Max	Ort+SS	Min-Max	Ort+SS	Min-Max			
Cinsel İstek	2,98±0,92	1,2-4,8	3,81±0,91	1,2-5,4	1,95±0,73	1,2-3,6	444,726	0,000	
Uyarılma	3,23±1,06	0-6	3,68±2,02	0-6	1,38±1,68	0-4,2	336,352	0,000	
Lubrifikasyon	3,69±1,84	0-6	3,80±2,07	0-6	2,19±2,42	0-6	42,686	0,000	
Orgazm	3,0±1,69	0-6	3,43±1,96	0-6	1,26±1,56	0-4,8	316,384	0,000	
Doyum	3,44±1,94	0-6	3,66±2,28	0-6	1,53±1,85	0-4,8	304,322	0,000	
Ağrı	4,02±2,14	0-6	3,66±2,08	0-6	1,63±1,97	0-6	290,717	0,000	
Toplam	20,36±10,19	2-33,6	22,04±11,32	2-34,7	9,94±10,41	2-26	417,803	0,000	

KCFİ kesme değeri 26,55 dikkate alınarak incelendiğinde cinsel işlev bozukluğu semptomları olan gebelerin oranı her üç trimesterde sırası ile %60,28, %64,74 ve %90,88'dir.

Tablo 2. Gebelerde KCMÖ Puanlarının Trimesterlere Göre Dağılımı (n=256)

	Birinci Trimester		İkinci Trimester		Üçüncü Trimester		Kruskal Wallis Testi	X ²	*p
Alt Boyut	Ort+SS	Min-Max	Ort+SS	Min-Max	Ort+SS	Min-Max			
Memnuniyet	21,65±4,11	10-30	23,99±3,87	14-30	16,03±2,67	9-24	438,085	0,000	
İletişim	19,07±5,14	6-30	19,52±5,04	7-30	17,17±6,11	6-30	253,126	0,000	
Uyumluluk	23,35±3,33	14-30	24,84±2,94	17-30	18,59±3,14	11-30	425,042	0,000	
Endişe (İ)	24,26±3,66	12-30	25,69±3,45	16-30	20,15±4,33	10-30	394,416	0,000	
Endişe (K)	24,25±3,56	15-30	25,67±3,22	17-30	18,35±3,17	11-30	425,921	0,000	
Toplam	56,30±8,51	67-120	59,86±8,0	78-120	45,15±8,20	56-120	454,075	0,000	

TARTIŞMA

KCFİ ve KCMÖ puanlarında ikinci trimesterde hafif bir artış görülse de üçüncü trimesterde belirgin bir azalma yaşandığı, gebelik döneminde her üç trimesterde de cinsel işlevlerde azalma olduğu, KCFİ ve KCMÖ arasında yapılan korelasyon analizinde her üç trimesterde de pozitif yönde, yüksek derecede ve anlamlı ilişki olduğu, gebelerin yaş, öğrenim düzeyi, ekonomik durumu, eşinin yaşı ve öğrenim düzeyi ile KCFİ ve KCMÖ arasında anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir.

Literatüre bakıldığında gebelerde cinsel işlevlerin azalma oranı gebeliğin üçüncü trimesterinde cinsel işlevi ele alan Erbil'in çalışmasında %92 (4), Ahmed'in çalışmasında %68 (5), Bouzouita ve ark.nın çalışmasında %70 (6) olduğu belirtilmiştir. Khalesi'nin çalışmasında (7) gebelerde cinsel işlevlerde azalma oranı birinci trimesterde %64,22, 2. trimesterde %70,73 ve üçüncü trimesterde %87,8 olduğu belirtilmiştir. Çalışmamızın sonuçları ile literatür benzerlik

göstermektedir.

Çalışmamızda ve literatürde ikinci trimesterde cinsel memnuniyette görülen iyileşme, bu dönemde fiziksel rahatsızlıkların azalması ile ilişkilendirilmiştir. Gebelikte cinsel memnuniyeti KCMÖ ile değerlendiren benzer çalışma bulunmamakla birlikte, farklı araçlarla cinsel memnuniyeti değerlendiren çalışmalar ile sonuçların benzer olduğu tespit edilmiştir (8,9).

SONUÇ

Üçüncü trimesterde çok daha belirgin olmak üzere, gebeliğin her üç trimesterinde de kadın cinsel işlevlerinin ve cinsel memnuniyetinin olumsuz yönde etkilendiği görüldü. Antenatal kontrollerde belirli bir program doğrultusunda cinsel sağlık eğitimi planlanması ve mümkünse çift olarak eğitimlerin yapılması önerilir.

Çıkar çatışması: Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

1. Yıldız, H., & Erbil, N. (2020). Gebelikte cinsel işlev bozukluğu ve etkileyen faktörler: Sistemik derleme. *Türkiye Klinikleri Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği - Özel Konular*, 6(2), 123-131. <https://doi.org/10.5336/nurses.2020-75213>
2. Beyazıt, F., Pek, E. & Şahin, B. (2018). Gebelik ve doğum sonrasında cinsel işlevlerde gözlenen değişiklikler: önyargı mı? yoksa gerçek mi? *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 21, 397-406. doi:10.5505/kpd.2018.73644
3. Saotome, T.T., Yonezawa, K. & Suganuma, N. (2018) Sexual dysfunction and satisfaction in Japanese couples during pregnancy and postpartum. *Sexual Medicine*, 6, 348-355.
4. Erbil, N. (2018). Sexual function of pregnant women in the third trimester. *Alexandria Journal of Medicine*, 54, 139-142.
5. Ahmed, M.R., Madny, E.H. & Sayed-Ahmed, W.A. (2014). Prevalence of female sexual dysfunction during pregnancy among Egyptian women. *Journal of Obstetrics and Gynecology Research*, 40, 1023-1029. doi: 10.1111/jog.12313
6. Bouzouita, I., Ellouze, F., El Kefi, H., Chaari, I., Ben Cheikh, C., Krir, M.W. & ark. (2018). Sexuality of the Tunisian pregnant women: facts between myth and reality. *Sexologies*, 27, 103-109.
7. Khalesi, Z.B., Bokaie, M. & Attari, S.M. (2018). Effect of pregnancy on sexual function of couples. *African Health Sciences*, 18(2), 227-234. doi: 10.4314/ahs.v18i2.5
8. Jawed-Wessel, S., Santo, J. & Irwin, J. (2019). Sexual activity and attitudes as predictors of sexual satisfaction during pregnancy: a multi-level model describing the sexuality of couples in the first 12 weeks. *Archives of Sexual Behavior*, 48, 843-854.
9. Aydın, M., Çayönü, N., Kadihasanoğlu, M., Irkilata, L., Atilla, M.K. & Badri, T., Maamri, A. & Kissi, Y.E. (2017). Impact of pregnancy on sexuality: A cross-sectionaol study of 100 Tunisian women. *La Tunisie Medicale*, 95, 482-487.